
Dichterbij

Blijven wie je niet bent

Gerard Lohuis

Leonie wil niet langer schatplichtig zijn aan haar moeder. Haar bestaan is met de jaren meer en meer ingekapseld geraakt in het spinrag dat haar moeder in alle stilte om haar heen geweven heeft. Wanneer ze besluit om haar moeder niet te bezoeken, slaagt deze er juist in om haar onzichtbare tentakels als een octopus om haar dochter heen te slaan. Het voelt beklemmend omdat iedere poging om niet te gaan, op een doodlopende weg uitloopt. Dan heeft haar moeder een klacht en kan zij als enige dochter haar toch niet aan haar lot overlaten. Of haar moeder heeft nu zo iets moois ontdekt, dat ze wil dat haar dochter meteen langskomt zodat ze het met haar kan delen. Leonie's geest is verdwaald geraakt in een spiegel die zichzelf spiegelt in een eindeloos repeterend beeld. Geen ontkomen aan zichzelf.

Na het overlijden van haar vader weet moeder dat er nooit meer een andere man in haar leven zal komen. Leonie is nog klein en moeder betreft haar bij zaken waar een kind nog nauwelijks weet van heeft. Leonie voelt dat het geluk van moeder afhangt van haar reactie. Moeder is na de dood van vader niet meer gelukkig. De rouw is in haar getrokken en het maakt haar wanhopig en boos. De kou is hiermee in huis gekomen en Leonie is de thermostaat die zichzelf schakelt op momenten dat de kilte ondraaglijk wordt.

Op haar werk ergert Leonie zich aan collega's omdat die achter elkaars rug om, over elkaar kletsen. Ze weet dat er ook over haar gekletst wordt wanneer ze er niet bij is. Daarom moet ze nu bij haar baas komen die haar vertelt dat haar kamergenoten vinden dat ze haar werk niet goed doet. Hij kan het niet uitleggen maar het is wat er over haar gezegd wordt. Ze weet dat anderen het haar kwalijk nemen dat ze niet meedoet met hun 'pleziertjes over de ander' die er op zo'n moment nooit bij is. Haar baas wil dat ze beter met haar collega's omgaat. Net als bij haar moeder, voelt ze hoe ze ingezogen wordt in de vieze spelletjes en als ze niet toegeeft, zullen ze haar het leven nog zuurder maken.

Ze zit tegenover me en er valt een stilte nadat ze heeft uitgesproken hoe ze haar leven ervaart. Het liefst zou ze haar leven opnieuw beginnen maar ze weet niet hoe. Ze wil niet langer zijn wie ze is, maar een andere identiteit zal niet bij haar passen. Dat zal haar moeder niet toestaan en haar collega's vinden dat ze niet zo moeilijk moet doen. Dat ze niet overal iets achter moet zoeken. Zij zien geen probleem en vinden dat Leonie overal een probleem van maakt. Achter haar rug voelt ze hoe men op haar werk haar veroordeelt. Ze wil het liefst weg van haarzelf maar zal zichzelf overal tegenkomen zo lang ze in haar eigen doolhof blijft zitten. Zo blijft ze voldoen aan wat ze niet wil.

Kon ze maar vluchten

In haar hoofd stormt het voortdurend. Onophoudelijk stromen gedachten een eigen weg. Ze wil dat het stopt en wanneer de spanning te hoog oploopt, stompt ze zichzelf. De fysieke pijn neemt het dan even over en ervaart ze de gedachten minder intens. Sinds vier weken is ze zichzelf niet meer. Het spoor bijster en ieder houvast verloren. Ze heeft zich ziek gemeld van haar werk omdat ze het gevoel heeft dat iedereen ziet dat het met haar niet goed gaat. Ze zou het liefst niet meer wakker worden. Vannacht heeft ze gedroomd hoe ze op weg was naar een groot vuur en er niemand was om haar tegen te houden. Op het moment dat ze in het vuur zou worden gegooid, werd ze wakker. Angstig en bezweet.

Het is jaren goed gegaan met Joanna. Ze heeft meer dan tien jaar voor de klas gestaan en is gezien door haar collega's. De kinderen lopen met haar weg en tijdens schoolreisjes wil iedereen graag naast haar zitten in de bus. Ze heeft creatieve invallen en niets is haar te gek. Overdag. Maar 's avonds als ze alleen thuis zit, komen de demonen te voorschijn. Spoken in haar hoofd die haar onzeker maken. Ze heeft gedachten dat ze niet de moeite waard is, dat ze een toneelspeelster is die ieder moment door de mand zal vallen en alleen maar aardig doet omdat mensen dat van haar verwachten. Ze past zich naadloos aan. Ze wil dolgraag met iemand samenwonen en tegelijkertijd is ze bang voor haar eigen emoties en gevoelens voor anderen. Zo lang het functioneel blijft, zoals op haar werk, kan ze het leven prima aan. Maar wanneer ze alleen thuis komt, voelt ze zich door iedereen verlaten.

Haar stiefmoeder heeft haar nooit gemogen en haar eigen vader nam het thuis nooit voor haar op. Ze heeft geleerd zichzelf weg te cijferen door 'in haar hoofd te gaan leven'. Dat gebeurde nadat haar eigen moeder overleed toen ze zelf drie jaar oud was. Vanaf dat moment is ze alleen. Ze heeft verwijten van haar stiefmoeder over haar heen laten komen en de steun van haar vader gemist want die had nooit ergens een mening over. Die werd geleefd door de 'heks', zoals Joanna haar stiefmoeder noemde. Zo lang ze maar doet wat anderen van haar vragen, gaat het goed. Twee keer in haar leven heeft ze ruzie gemaakt. Twee keer kreeg ze daarna de volle laag over zich heen waarop ze besloot om haar mond maar te houden. Daar kreeg ze complimenten voor en nu leeft ze alleen te midden van anderen.

Ruim een maand geleden is ze in huilen uitgebarsten nadat een collega kritiek op haar had. Zelfs tussen de mensen lukte het erna niet meer. De oude strijd flakkerde in alle hevigheid weer op en ze besloot om zich terug te trekken zodat niemand haar meer kwaad kan doen. Terug in haar eenzaamheid waarin ze alleen zichzelf nog pijn kan doen.

Joanna voert een eenzame strijd.